

Klumman

**Eiríkur
Lindenskov**
blaðstjóri

Cigarin, mannarætti- indi og forstoppilsí

Tað er so herligt at hoyra hvini frá roykjarum, sum halda tað vera í ordan at forpesta tilveruna hjá øðrum.

Hósdagin hoyrdu vit ein advokat – ein serfrøðing í mannarættindum – halda tað ganga privatlívinum ov nær, at hann ikki sleppur at festa sær í ciruttina á advokatskrivstovu síni. Men tað skal valdast, hvat tú heldur ganga privatlívinum ov nær.

Hetta er eitt gott dømi um, at tað altíð eru privat áhugamál sum koma í fremstu røð. Advokaturin – og serfrøðingurin í mannarættindum – heldur tað vera eina privata søk, at hann ikki sleppur at forpesta arbeiðsdagin hjá t. d. skrivara sínum...

Tað kann vera, men vit onnur, sum hava dugað og hava megnað at leggja heilsuskaðiliga tubbakið til viks – ella als ongantíð hava fest okkum í, kunnu so bara fegnast um, at landsstýrismaðurin eisini hefur lagt tubbakið til viks, og at hann hefur rygg og vilja til at leggja hetta uppskotið fram.

Eisini formaður Javnaðarflokksins á tingi hefur fingið ilt fyri bróstið av hesum. Hann er so passaliga politiskt ókorrektur, at man ikki kundi væntað annað, enn ein eina útsøgn sum »puritanskt forstoppilsí«.

Her er tað aftur privatu áhugamálini, sum koma í fremstu røð. Hví hefur hann ikki somu hugsan, tá hann áleggur okkum eyka skatt og avjöld? Hví er tað ikki at ganga privatlívinum ov nær? Ella tá tingmenn tryggja síni ellisár við feitari pensjón, meðan palliba er við sviðusoð?

Tað skal sjálvandi valdast, hvussu vit seta tingini í perspektiv – og hvat endamálið er.

Eg legði av at roykja fyri 19 árum árum síðani. Um eg skuldi keypt tann dagliga sigarett-pakkan síðani, hevði tað – við dagsins prís – kostað mær 346.750 kr, og fyri at goldið tað skuldi eg tjent tað duplta: 693.500 kr. Við vanligari tímaløn skuldi eg arbeitt í yvir trý ár – bara fyri at goldið tubbakið!

Umframt heilsuskaðan, so kann persónliga frælsið eisini verða dýrt (og tápuliga) keypt...

Skipsskokkur og slaktari við Eystnesi

Umborð

Vilmond Jacobsen
blaðmaður
vilmond@sosialurin.fo

- Eg var í starvsvenjing á Hotel Føroyum, meðan eg gekk á kokkaskúla í Klaksvík, og tað var leiðandi kokkurin á hotellinum, sum mælti mær til at fara í læru sum slaktari. Fór eg ongantíð á kokkaskúla, hevði eg heldur ongantíð blivið slaktari, sigur kokkurin umborð á línuskipinum Eystnesi, Eyðbjørn Andreassen

Hesaferð hava vit ringt umborð á línuskipið Eystnes. Vit høvdu skiparan, Jákup Eli Ejdesgaard og nýggja kokkin umborð, Eyðbjørn Andreassen, í telefonini.

Eystnes byrjaði hendan túrin seinasta leygardag og mikudagin, tá ið vit frættu, vóru teir staddir einar 7-8 fjórðingar úr endanum á Suðuroynni.

- Vit hava roynt her, síðan vit komu út. Aftrat okkum er Fugl-túgván her, og teir komu nakað seinni enn vit.

Skiparin, Jákup Eli Ejdesgaard, sigur, at teir finga 14.500 pund á setuna týsdagin, men annars hefur fiskiskapurin verið brúkiligur, eini 10.000 pund í miðal um dagin.

Hann vísir á, at teir línubátur, sum vóru fyrstir úti eftir nýggjár og gjørdur ein skjótan túr, seldu rættiliga væl.

- Onkur fekk ein miðalprís, sum lá oman fyri 20 krónur fyri kilo, og tað er ófórur prísur.

Línubátarnir eru bundnir at streymviðurskiftum. Tí fara ofta fleiri út í senn – og koma tískil eisini innaftur um somu tíð. Men tað eru nakrir, sum eru hepnir og kunnu gera onkran stuttan túr og selja, meðan minni línufiskur er á marknaðinum.

- Vit ætlaða okkum at fiska í eina lítla viku aftrat. Veðrið hefur verið gott, men í kvöld sigur hann storm, sigur Jákup

- Nú eri eg so aftur sjómaður, og mær dámar væl at sigla. Sum er, verður hetta mítt lívsstarv fyribils – og eg havi í lýtuni ikki ætlanir um annað enn at vera verandi sjómaður, sigur Eyðbjørn Andreassen

Mynd: Vilmond Jacobsen

Eli Ejdesgaard. Eystnes var til fiskiskap í 237 dagar í fjør. Skipið fiskaði 1.100 tons, sum vórðu seld fyri 16,6 miljónir krónur. Manningartururin var 452.000 krónur.

Í telefonini hendan dagin, vit ringdu umborð á Eystnes, hittu vit eisini kokkin, Eyðbjørn Andreassen, sum er fyrsta túrin við skipinum.

- Eg eri nýliga byrjaður at sigla aftur og var soleiðis trýggjar túrar fyri jól við Eysturoyingi. Nú eri eg komin umborð á Eystnes, og her dámar mær sera væl. Fólkið er rakst, og arbeiðsumstøðurnar sum kokkur eru sera góðar. Her er alt, sum mær tørvar.

Eyðbjørn, sum bæði er útbúgvinn skipsskokkur og handilsslaktari, hefur eisini kokkast umborð á øðrum skipum.

- Eg haldi, at umstøðurnar umborð á Eystnesi lutfalsliga eru líka so góðar, sum umborð á Akrabergi, ið er eitt nógv størri skip.

Umborð á Eystnesi eru 14 mans.

- Vanliga eri eg ikki á dekkinum, men eg tók mær oljuklæðini við, tá eg fór, sigur fryntligi kokkurin.

Eyðbjørn heldur seg vita, at hann hefur fingið fastan kjans

við Eystnesi, sum hann heldur vera eitt stórt og gott skip.

- Um eg sleppi, ætli eg mær at verða umborð út í eitt í fyrsta lagi fram til summarið. Vit eru jú inni ímillum túsar, og streymur og veður gera, at vit hóast alt eisini fáa nakrar dagar í landi.

Eyðbjørn Andreassen hefur siglt í eini 10 ár tilsamans, og hesi árin hefur hann verið umborð á fleiri skipum – heilt frá trolbátinum Hansu Mariu til flakatrolaran Akraberg.

- Eg fór á kokkaskúla í Klaksvík eftir at Beinir, sum eg tá hevði verið við, var farin av knóranum í kreppuárunum, sum tá vóru. Hetta var ein tíð, har trupult var at fáa kjans við nøkrum skipi. Eftir at hava gingið heima í eitt ár, avgjórði eg at fara á kokkaskúla. Prógvíð sum skipsskokkur fekk eg í 1994.

Eyðbjørn sigur, at um hann ongantíð var farin á kokkaskúla, hevði hann heldur ongantíð blivið slaktari.

- Eg var í starvsvenjing á Hotel Føroyum, meðan eg gekk á kokkaskúla, og tað var leiðandi kokkurin á hotellinum, sum mælti mær til at fara í læru sum slaktari.

Í 1999 fór hann í læru sum

handilsslaktari í Miklagarði í SMS, og eftir at hann varð liðugur at læra í 2003, arbeiddi hann sum slaktari har í eini trý ár.

- Hotell-kokkurin segði, at fór eg í læru sum slaktari, fór eg at læra nógv meira um tað at hageiða kjøt. Á kokkaskúlanum snúði læran seg meira um ymiskar rættir, pynt og annað.

Nú er Eyðbjørn so aftur sjómaður burtur av.

- Mær dámar væl at sigla. Sum er, verður hetta mítt lívsstarv fyribils – og eg havi í lýtuni ikki ætlanir um annað enn at vera verandi sjómaður. Sjóverkurin bilar ikki, men tá ið vit fóru avstað hesaferð, hevði eg sjóverk í eitt gott samdøgur ella so, sigur Eyðbjørn Andreassen.

Yngsti maður umborð á Eystnesi hendan túrin er 17 – og tann elsti er 52. Elsti maðurin, sum annars siglir við skipinum, er 65 ár, men hann er ikki umborð hendan túrin.

Umborð er tískil ein góður blanding-ur av ungum, tilkomnum og eldri monnum – ella, sum ein maður tók til her í blaðnum:

- Vit hava bæði nýtt og gott gamalt.